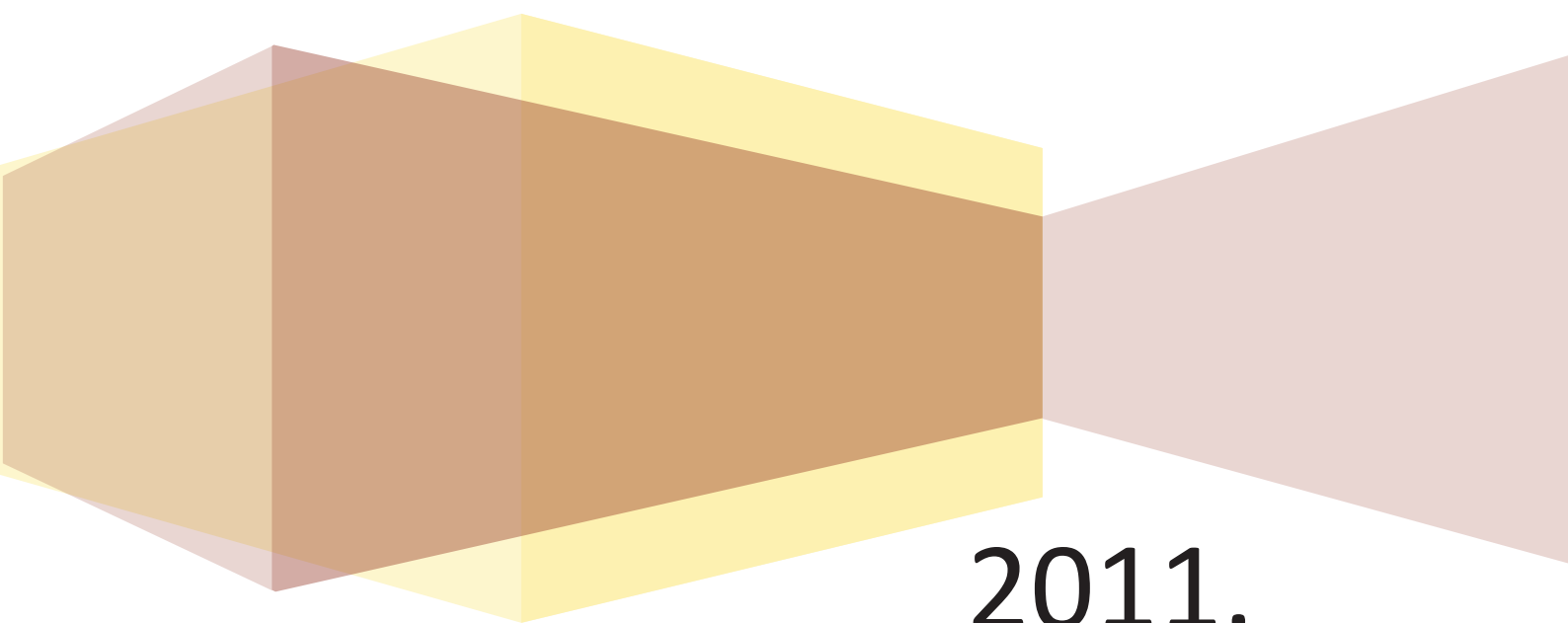

institut alternativa

Izvještaj o radu

2011.

Naziv publikacije

Izvještaj o radu Instituta alternativa za 2011. godinu

Izdavač

Institut alternativa

Đoka Miraševića („Kroling“) 3/3, Podgorica, Crna Gora

Tel/Fax: (+382) 20 268 686

e-mail: info@institut-alternativa.org

web site: www.institut-alternativa.org

Za izdavača

Stevo Muk

Predsjednik Upravnog odbora

Urednik

Stevo Muk

Izvještaj pripremili

Milica Dragojević i Marko Sošić

Sadržaj:

Uvodna riječ	5
Oblasti istraživanja	7
1. EU integracije	7
a. <i>Evropski fond za Balkan (EFB) – „Skupština Crne Gore i evropske integracije – posmatrač ili aktivni učesnik?“</i>	<i>8</i>
b. <i>Učešće u TRAIN programu Njemačkog društva za spoljnu politiku (DGAP)</i>	<i>9</i>
c. <i>„EUROBLOK – Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za doprinos evropskoj integraciji i procesu pristupanja – Evropski pokret u Crnoj Gori (EMIM), Centar za monitoring (CEMI) i Institut alternativa (IA)</i>	<i>9</i>
2. Finansijska kontrola javnih sredstava	10
a. <i>„Kontrola budžeta lokalnih samouprava: ograničenja i mogućnosti“</i>	<i>11</i>
b. <i>„Mehanizmi finansijske kontrole u Crnoj Gori – Zajedno na istom zadatku“</i>	<i>12</i>
c. <i>„Monitoring opštinskih budžeta u Crnoj Gori“</i>	<i>13</i>
3. Reforma državne uprave (PAR)	13
a. <i>Analiza efekata propisa (RIA) u Crnoj Gori</i>	<i>13</i>
b. <i>Studija o reformi državne uprave</i>	<i>14</i>
4. Javno - privatna partnerstva	15
5. Javne nabavke	15
6. Parlamentarni nadzor sektora bezbjednosti i odbrane	16
a. <i>Fondacija Friedrich Ebert (FES) - „Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane – Prva godina primjene“</i>	<i>16</i>
b. <i>Izmjene Zakona o ANB-u</i>	<i>17</i>
c. <i>Istraživanje o mjerama tajnog nadzora</i>	<i>17</i>
Ostale aktivnosti	18
a. <i>SEENET projekat – CeSPI</i>	<i>18</i>
b. <i>Policy forum – CEMI & IA</i>	<i>19</i>
c. <i>Učešće u radu parlamentarnih odbora</i>	<i>19</i>
d. <i>Proces izmjena Poslovnika Skupštine Crne Gore</i>	<i>19</i>
e. <i>Dani konsultacija</i>	<i>20</i>
f. <i>Partnerstvo otvorenih vlada (Open Government Partnership – OGP)</i>	<i>20</i>
g. <i>Važniji sastanci, seminari, paneli</i>	<i>20</i>
Organizacioni razvoj	21
a. <i>Spoljna procjena rada IA</i>	<i>21</i>
b. <i>Umrežavanje i izgradnja kapaciteta</i>	<i>22</i>
c. <i>Vidljivost</i>	<i>23</i>
d. <i>Finansiranje</i>	<i>24</i>
e. <i>Planovi u 2012. godini</i>	<i>25</i>
O Institutu alternativa – Istraživački tim	26

Uvodna riječ

Poštovani,

pred vama je izvještaj o radu Instituta alternativa (u daljem tekstu: IA) u 2011. godini. Izvještaj je sačinjen u skladu sa našom težnjom da rad Instituta alternativa bude transparentan i dostupan javnosti. Kao takav u potpunosti je u skladu sa ciljevima i vrijednostima koje slijedimo.

U prethodnoj godini, Institut alternativa je nastavio da bude aktivan i da utiče na javne politike u oblastima reforme državne uprave, državne revizije, parlamentarnog nadzora, javnih nabavki i javno–privatnih partnerstava. U isto vrijeme, IA je nastavio da jača svoje kapacitete, vidljivost i cjelokupan uticaj na društvo.

Kada su u pitanju konkretne oblasti kojima se bavimo, u 2011. godini, učinjeno je dosta.

U okviru oblasti evropskih integracija, IA je učestvovao u izradi Akcionog plana za monitoring implementacije preporuka datih u Mišljenju Evropske komisije o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji. IA je, takođe, sačinio i komentar na Akcioni plan, posebno ukazujući na oblasti kojima se bavi u svom istraživačkom radu.

Pripremljena su dva istraživačka izvještaja u kojima se IA bavio ulogom Skupštine Crne Gore u procesu evropskih integracija. Takođe, IA je u 2011. pokrenuo projekat koji se tiče jačanja uloge civilnog društva u procesu evropskih integracija sa dvije partnerske organizacije. U okviru ovog projekta, IA se fokusira na oblasti javnih nabavki i javne unutrašnje finansijske kontrole.

Kada je u pitanju oblast finansijske kontrole javnih finansija IA je sproveo dva istraživanja, koja su se bavila pitanjima finansijske kontrole na lokalnom i nacionalnom nivou. Istraživači IA su pripremali komentare na nacрте zakona u ovoj oblasti, pripremali saopštenja za javnost, uticali na donosiocе odluka.

U oblasti reforme državne uprave, IA je pripremio publikaciju u vezi sa uvođenjem Analize efekata propisa. IA je započeo rad na istraživanju koje će za rezultat imati sveobuhvatnu studiju o cjelokupnom procesu reforme državne uprave.

U okviru oblasti parlamentarnog nadzora sektora bezbjednosti i odbrane, IA je pratio prvu godinu implementacije Zakona o parlamentarnom nadzoru sektora bezbjednosti i odbrane i ukazao na probleme i propuste. Takođe, proširena je oblast istraživanja na

analizu mogućnosti i ograničenja za vršenje demokratske i civilne kontrole nad primjenom mjera tajnog nadzora (MTN) koje primjenjuje Agencija za nacionalnu bezbjednost i koje se primjenjuju u krivičnom postupku.

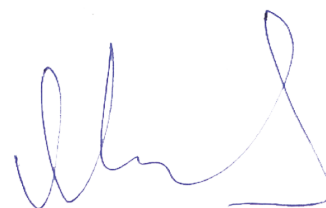
Napredak je učinjen i u oblasti javnih nabavki. IA je nastavio rad u ovoj oblasti učešćem u pisanju strateških dokumenata za ovu oblast. Takođe, u oblasti javno – privatnih partnerstava, IA je zagovarao svoje preporuke i nalaze i učestvovao u kreiranju Nacrta zakona o javno – privatnim partnerstvima.

IA je pored istraživačkih projekata radio na izgradnji sopstvenih kapaciteta, kako kroz obuku i usavršavanje postojećeg, tako i kroz angažovanje novog kadra. Posebna pažnja posvećena je umrežavanju i stvaranju partnerstava, kao i unutrašnjem razvoju i unaprjeđenju finansiranja organizacije. Pored izgradnje kapaciteta, posebna pažnja je posvećena finansiranju organizacije.

IA je u 2011. godini nastavio da ispunjava svoje strateške ciljeve, odnosno težio je podizanju kvaliteta razvoja javnih politika i dao svoj doprinos razvoju demokratije, vladavine prava, ali i zaštite ljudskih prava u Crnoj Gori.

Stevo Muk

Predsjednik upravnog odbora

OBLASTI ISTRAŽIVANJA

1. EU integracije

Evropska komisija je u svom Mišljenju o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji 9. novembra 2010. izložila sedam ključnih prioriteta koji moraju biti ispunjeni u skladu sa kriterijumima za članstvo.¹ Kako bi osigurala adekvatno ispunjenje zahtjeva Evropske komisije, Vlada je usvojila Akcioni plan za monitoring implementacije preporuka Evropske komisije. Ovaj Akcioni plan sadrži Akcioni plan Parlamenta za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Parlamenta Crne Gore za period novembar 2010 – novembar 2011. Događaji oko izrade nacrtu ovog dokumenta, njegovog usvajanja i implementacije su zauzimali veliku pažnju u medijima i javnosti i bili su na vrhu Vladine agende. U januaru i februaru 2011. godine, IA je bio učesnik na dva okrugla stola o državnoj upravi, medijima i civilnom društvu u okviru javne rasprave povodom nacrtu Akcionog plana za ispunjavanje preporuka iz Mišljenja Evropske komisije u organizaciji Uprave za kadrove.

IA je takođe prisustvovao sastanku u Skupštini Crne Gore u vezi sa Akcionim planom za jačanje zakonodavne i nadzorne funkcije Skupštine i predstavljanja Strategije za razvoj ljudskih resursa u martu 2011. godine. Na sastanak su pozvani predstavnici organizacija sa kojima Skupština sarađuje. Predstavnik IA je na ovom sastanku iznio kritike zbog toga što Akcioni plan nije bio predmet javne rasprave, kao što je to bio slučaj sa Akcionim planom Vlade za ispunjavanje preporuka Evropske komisije.

IA je učestvovao u izradi Akcionog plana za monitoring implementacije preporuka datih u Mišljenju Evropske komisije, pripremio sveobuhvatan komentar na nacrt Akcionog plana i predložio ga nadležnom ministarstvu. Pored predloga i kritika Akcionog plana Parlamenta, komentar je sadržao osvrt na način na koji je jedan broj pitanja tretiran u Akcionom planu. To su, na primjer: javno privatna partnerstva, javne nabavke, reforma javne uprave, državna revizija, kao i dio u vezi sa civilnim društvom. Dio predloga IA uključen je u konačnu, usvojenu verziju Akcionog plana.

Pored tematskih pitanja i mjera koje proizilaze iz našeg istraživačkog rada, IA se zalagao i za određena tehnička pitanja u Akcionom planu koja se tiču transparentnosti i mogućnosti za monitoring ovog važnog procesa. Između ostalog, IA je predložio da mehanizmi za nadzor nad sprovođenjem Akcionog

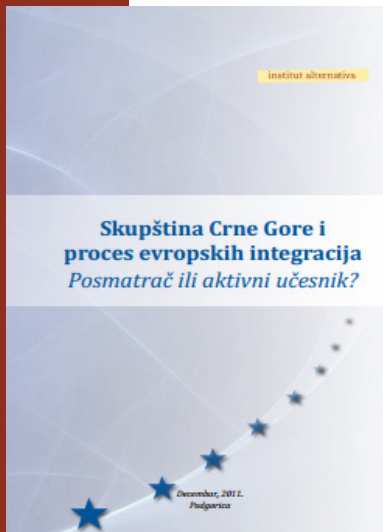

Vlada je objavljivala mjesečne izvještaje o ispunjenju Akcionog plana, što je bila jedna od preporuka IA

1 Ovi prioriteti su sljedeći: 1. Unaprjeđenje izbornog zakonodavstva u skladu sa preporukama OEBS-ODIHR i Venecijanske komisije. U okviru ovog prioriteta nalazi se i obaveza jačanja zakonodavne i nadzorne uloge Parlamenta. 2. Okončanje reforme državne uprave, koji uključuje usvajanje odgovarajućeg pravnog okvira i ojačanje uloge Uprave za kadrove i Državne revizorske institucije. 3. Jačanje vladavine prava. 4. Poboljšanje pravnog okvira za antikorupciju i implementacija Vladine Strategije i Akcionog plana protiv korupcije. 5. Jačanje borbe protiv organizovanog kriminala. 6. Poboljšanje medijskih sloboda. 7. Implementacija legalnog i političkog okvira za antidiskriminaciju u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima

plana i efektivni monitoring budu unaprijeđeni obavezom Vlade da priprema redovne mjesečne izvještaje o implementaciji mjera sadržanih u ovom dokumentu. Vlada je prihvatila ovaj predlog i mjesečni izvještaji o implementaciji identifikovanih mjera su redovno objavljivani i bili predmet diskusije u Skupštini. Predstavnik IA na sastanku sa državnim sekretarkom za evropske integracije, Slavicom Milačić predstavio preporuke Instituta i obavijestio je o tekućim projektima i uspostavio osnovu za dalju saradnju.

a. Evropski fond za Balkan (EFB) – „Skupština Crne Gore i evropske integracije – posmatrač ili aktivni učesnik?“

U 2011. godini odobren je projekat u okviru Think and Link programa Evropskog fonda za Balkan sa projektom koji je fokusiran na Skupštinu Crne Gore, njegovu ulogu u procesu evropskih integracija i moguća rješenja za povećanje uticaja njegovih radnih i savjetodavnih tijela (posebno Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i Nacionalnog savjeta za evropske integracije - NSEI).

Istraživanje IA je imalo za predmet ulogu Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i Nacionalnog savjeta za evropske integracije, dosadašnji rad ovih radnih tijela i njihov doprinos procesu evropskih integracija u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom na upotrebu kontrolnih mehanizama i zakonodavne funkcije, analizi kapaciteta Skupštine, ljudskih resursa i tehničkih pitanja.

IA je nastojao da nastavi istraživačke aktivnosti koje se tiču pitanja kontrolne uloge Skupštine. Nakon naših ranijih studija o kontrolnoj funkciji Skupštine i demokratskom nadzoru sektora bezbjednosti i odbrane, ovo istraživanje predstavlja nastavak napora da se obezbijede održive preporuke za unaprjeđenje situacije. IA je sproveo rigorozan istraživački proces koji je, pored analize dosadašnjeg rada ova dva tijela i njihovih kapaciteta, uključivao uporednu analizu o tome na koji su se način drugi parlamenti zemalja kandidata za ulazak u EU nosili sa procesom integracije, posebno u toku procesa pregovora.

Tokom realizacije ovog projekta, IA je uspostavio konstruktivnu saradnju sa Odborom za međunarodne odnose i evropske integracije, njegovim predsjednikom i generalnim sekretarom Skupštine. IA nije samo sprovodio istraživanje i intervjuje, već je bio uključen u proces izmjena i dopuna Poslovnika Skupštine, prisutan u medijima i bio u stalnom kontaktu sa zainteresovanim stranama. Na samom početku istraživanja, IA

je zatražio dozvolu da prisustvuje svim sjednicama Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije i Nacionalnog savjeta za evropske integracije u svojstvu posmatrača, što je prihvaćeno od strane predsjedavajućih oba tijela.

Skupština i Odbor su izrazili interesovanje za organizovanje zajedničkog javnog događaja za predstavljanje istraživanja IA, pod nazivom „Skupština Crne Gore i proces evropske integracije – Posmatrač ili aktivni učesnik“. Predstavljanje studije je upriličeno u Skupštini 27. decembra 2011. godine uz pristustvo predsjedavajućeg Odbora za međunarodne odnose i

evropske integracije, generalnog sekretara Skupštine, IA tima, kao i članova Odbora, diplomatskih predstavnika, državne sekretarke za evropske integracije, predstavnika civilnog društva i medija.

b. Učešće u TRAIN programu Njemačkog društva za spoljnu politiku (DGAP)

IA je dobio priliku da učestvuje u TRAIN programu (Think Tanks providing Research and Advice through Interaction and Networking). TRAIN je program za izgradnju kapaciteta i umrežavanje organizovan od strane Njemačkog društva za spoljnu politiku (Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik e.V. – DGAP).

Učesnici su predali predloge istraživanja, a i program prati proces od početne ideje, sve do predstavljanja finalnog proizvoda nacionalnim i međunarodnim zainteresovanim stranama. Tema sa kojom je IA aplicirao je „Uloga crnogorskog Parlamenta u procesu evropskih integracija“. Učešćem u ovom programu, IA je dobio priliku da obuča svoje istraživače za izradu predloga i studija praktične politike pod mentorstvom i ekspertskim nadzorom DGAP-a.

U okviru aktivnosti koje su sprovedene na ovom projektu, posebno je bio koristan završni seminar koji je održan u septembru u Briselu, a koji je omogućio IA da predstavi svoje nalaze donosiocima odluka unutar EU i predstavnicima različitih EU institucija (Evropske komisije, Evropskog parlamenta i Savjeta Evropske unije), kao i organizacija iz Brisela.

c. „EUROBLOK – Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva za doprinos evropskoj integraciji i procesu pristupanja – Evropski pokret u Crnoj Gori (EmiM), Centar za monitoring (CEMI) i Institut alternativa (IA)

Aktivnosti u okviru projekta „Jačanje kapaciteta civilnog društva za doprinos EU integracijama i procesu pristupanja“ su počele sa realizacijom u februaru 2011. godine. Projekat je finansiran od strane EU. Partneri u ovom projektu su Evropski pokret u Crnoj Gori (vodeća organizacija), Centar za monitoring, IA i Centar za ekonomski razvoj iz Bugarske. Sveukupni cilj projekta je da poveća napore civilnog društva u unaprjeđenju državnih politika u okviru Nacionalnog plana za integracije. Aktivnosti u okviru projekta traju ukupno 18 mjeseci. U okviru ovog projekta, IA se, između ostalog bavi pitanjima javnih nabavki i javne unutrašnje finansijske kontrole (PIFC).

U okviru EUROBLOK projekta organizovana je studijska posjeta institucijama u Bugarskoj, u okviru koje su predstavnici IA imali priliku da posjete Parlament Bugarske, Ministarstvo inostranih poslova, predstavništvo Instituta za otvoreno društvo (OSI) i njihov Atlantski klub, Evropski institut i Centar za ekonomski razvoj. Na sastanku u Parlamentu bilo je riječi o iskustvima Bugarske u borbi protiv korupcije, primjeni kontrolnih mehanizama od strane Parlamenta, finansiranju političkih partija, javnim nabavkama. Teme ostalih sastanaka bile su evropske integracije i iskustva Bugarske u tom procesu, saradnja Bugarske i Crne Gore.

2. Finansijska kontrola javnih sredstava

IA se bavio brojnim aspektima finansijske kontrole javnih sredstava – spoljnom finansijskom kontrolom (državna revizija), političkom (parlamentarnom) kontrolom budžeta, lokalnim (opštinskim) budžetima i doprinosom civilnog društva efikasnosti finansijske kontrole javnih sredstava. Sprovedena su dva istraživačka projekta, objavljene su publikacije i organizovani javni događaji. Pripremljeni su komentari na dva zakona (izmjene i dopune Zakona o DRI i Zakona o revizorskom tijelu). Istraživači IA su pripremili više saopštenja za javnost i davali izjave medijima. IA je takođe uspostavio dobru komunikaciju sa glavnim donosiocima odluka u oblasti državne revizije – Državnom revizorskom institucijom, Odborom za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, kao i Ministarstvom finansija.

U godišnjem izvještaju DRI-a za 2010-2011. naglašena je saradnja sa IA i navodene naše aktivnosti u kojima su učestvovali predstavnici ove institucije. *„Posebno naglašavamo saradnju sa NVO „Institut Alternativa“, koja je rezultirala organizovanjem tri konferencije u kojima su aktivno učešće, kako u pripremi materijala, tako i na samim konferencijama, imali predstavnici Državne revizorske institucije. Nakon održanih konferencija, NVO „Institut Alternativa“ publikovao je dva dokumenta: „Kontrola budžeta lokalnih samouprava“ i „Državna revizija u Crnoj Gori“. NVO „Institut Alternativa“ posebno je izrazila zainteresovanost u smislu participacije i saradnje kada je u pitanju izrada razvojnih dokumenata Institucije kao i izmjena i dopuna Zakona o DRI.“²*

IA je pozvan da prisustvuje svim sjednicama Odbora za ekonomiju, finansije i budžet na kojima su raspravljana pitanja u vezi sa državnim revizijom, kao i diskusiji o Odluci o završnom računu budžeta za 2010. godinu i Zakonu o prijedlogu budžeta za 2012. godinu.

„Upravo je dobra saradnja Državne revizorske institucije sa Skupštinom i Odborom za ekonomiju, finansije i budžet doprinijela ovakvom kvalitetnom izvještaju koji je jednoglasno podržan na Odboru, iako Predlog zakona nije podržan. Potenciram aktivnosti institucije, saradnju sa Skupštinom, saradnju sa nevladinim sektorom. Pomenuću Institut Alternativa koja je sjajno odradila neke poslove i koja je pokazala model kako jedna ozbiljna nevladina organizacija koja nije samo tu da za milione koje dobije pljuje ... radi u korist parlamenta.“³

Proces izmjena Zakona o DRI je u toku. Nacrt zakona obuhvata izmjene i dopune niza pitanja koje je IA posebno naznačio u svojoj studiji *„Državna revizija u Crnoj Gori – prijedlozi za jačanje uticaja“*. Među najvažnijim su jasno definisanje finansijske nezavisnosti DRI, jačanje veze između državne i komercijalne revizije u javnom sektoru kao i obavezivanje subjekata revizije na izvještavanje o radnjama sprovedenim u cilju ispunjavanja preporuka izrečenih od strane DRI. IA je u oktobru 2011. godine pripremio komentar na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o DRI pošto je postojao

2 Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima Državne revizorske institucije Crne Gore za period oktobar 2010 – oktobar 2011. Dostupno na:

http://www.dri.co.me/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=156

3 Izlaganje predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, gospodina Aleksandra Damjanovića na šestoj sjednici Odbora, održanoj 17.11.2011. godine. Transkript dostupan na: http://www.skupstina.me/cms/site_data/SKUPSTINA_CRNE_GORE/AUTORIZOVANI%20FONOGRAMSKI%20ZAPISI%20SA%20SJEDNICA/6%20sjedn_%20red_zas.pdf

prostor za dodatno unaprjeđenje i povećanje opsega problema koji će biti riješeni izmjenama zakona. Komentari su predati članovima Senata DRI-a i članovima Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Zakon je i dalje u parlamentarnoj proceduri.

IA je pripremio i komentare na Nacrt zakona o revizorskom tijelu (tijelo koje je zaduženo za reviziju IPA fonda za Crnu Goru). Isključenje ovog tijela iz institucionalnog okvira DRI-a je nešto za što se IA snažno zalaže, istovremeno upozoravajući na uticaj koji će to imati na kapacitete DRI-a. Nakon što je Ministarstvo finansija pripremio Predlog zakona koji je sadržao ovu preporuku, IA je predožio da rad Revizorskog tijela treba da bude transparentniji, kao i da saradnja sa radnim tijelima Skupštine i DRI-a treba da bude definisana i propisana ovim zakonom. Komentari su podnijeti Ministarstvu finansija.

a. „Kontrola budžeta lokalnih samouprava: ograničenja i mogućnosti“

U 2011. godini, IA je smatrao važnim da se obrati veća pažnja na lokalne finansije sa aspekta političke i spoljne kontrole. Kanada fond (Canada Fund) je podržao projekat „Kontrola budžeta lokalnih samouprava: ograničenja i mogućnosti“. Svrha ovog projekta je jačanje uticaja spoljne finansijske kontrole u lokalnim samoupravama kroz uticaj na zainteresovane strane koje mogu da izvrše pritisak na lokalne vlasti. IA je imao za cilj da unaprijedi nivo razmjene informacija i koordinaciju između DRI-a i zainteresovanih strana, zatim da unaprijedi kapacitete medija da izvještavaju o rukovođenju lokalnim budžetima i pitanjima spoljne revizije, da unaprijedi kapacitete lokalnih NVO da tumače i koriste izvještaje spoljne revizije i time doprinesu sveukupnom uticaju državne revizije. Takođe, cilj IA je bio da poveća kapacitete političkih partija, posebno njihovih predstavnika u lokalnim skupštinama, kako bi što efikasnije mogli da sprovedu dubinsku analizu izvještaja DRI-a.

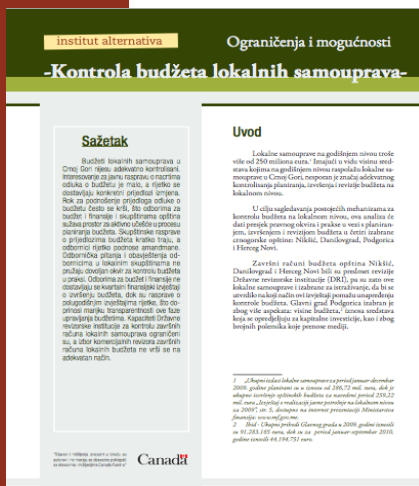
Tokom realizacije projekta IA je uspostavio saradnju sa Ministarstvom finansija, Državnom revizorskom institucijom, Zajednicom Opština, Odborom za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, lokalnim sekretarijatima za finansije i odbornicima u opštinama koje su bile u fokusu istraživanja⁴.

U toku projekta, IA je organizovao dvodnevni seminar pod nazivom „Jačanje kontrole budžeta u lokalnim samoupravama“. Tema seminara su bile mogućnosti za jačanje kontrole budžeta i eksterne revizije na lokalnom nivou. Seminar je organizovan za članove odbora u lokalnim skupštinama i sekretarima za budžet i finansije u opštinama koje su odabrane za ovo istraživanje i predstavnike lokalnih NVO. Predavači na seminaru su bili: g-din Aleksandar Damjanović, predsjednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore; g-din Nikola Vukićević, načelnik sektora 5 u Državnoj revizorskoj instituciji; g-đa Žana Đukić, savjetnica za finansiranje lokalne samouprave u Zajednici opština Crne Gore. Na seminaru su predstavljeni reliminarni rezultati istraživanja o lokalnom budžetiranju i kontroli procesa planiranja i sprovođenja. Povratne informacije koje smo dobili od učesnika predstavljale su podsticaj za dalje istraživanje prije predstavljanja konačne publikacije.

Seminar o kontroli lokalnih budžeta u Bečićima

4 Glavni grad Podgorica i opštine Nikšić, Danilovgrad i Herceg Novi

IA je takođe pripremio istraživački izvještaj o spoljnoj finansijskoj kontroli i lokalnim samoupravama. Cilj ove aktivnosti je bio da bude podstaknuta debata zasnovana na činjenicama koja će se ticati različitih stubova finansijske kontrole i odnosa među njima u lokalnim samoupravama. Izvršena je analiza dosadašnje saradnje između DRI i crnogorskih opština, a dat je i pregled mogućnosti za unaprjeđenje. Uključene su i preporuke za unaprjeđenje uticaja spoljne finansijske kontrole lokalnih samouprava i sveukupnog procesa budžetiranja.

Pitanja lokalnih budžeta, državne i komercijalne revizije su se pokazala izuzetno važnim jer su bila i predmet predloženih izmjena Zakona o DRI. IA je predložio nekoliko modela podizanja kvaliteta i efektivnosti pojedinačnih komercijalnih revizija u javnom sektoru jačanjem uloge DRI u procesu odabira i nadzora.

b. „Mehanizmi finansijske kontrole u Crnoj Gori – Zajedno na istom zadatku“

Konferencija IA-UNDP „Zajedno na istom zadatku“

U saradnji sa United Nations Development Programme (UNDP), IA je organizovao jednodnevnu konferenciju pod nazivom „Mehanizmi finansijske kontrole u Crnoj Gori – Zajedno na istom zadatku“. Konferencija je okupila čelnike relevantnih institucija uključenih u kontrolu javnih finansija, uključujući Ministarstvo finansija, Državnu revizorsku instituciju, Skupštinu Crne Gore, civilno društvo. Na konferenciji je govorila i g-đa Annie Demirjian, šefica Sektora za demokratsko upravljanje, Regionalnog centra UNDP u Bratislavi. Cilj ovog okupljanja bio je da se predstave dostignuća i izazovi u ovoj oblasti i da se naglasi važnost saradnje

i konsultacije. IA je predstavio svoje preporuke za jačanje mehanizama kontrole i uloge NVO-a u nadzoru nad planiranjem i izvršenjem budžeta. Konferencija je okupila sve ključne zainteresovane strane u oblasti javne finansijske kontrole, sa ciljem da se otvori debata o tekućim pitanjima i mogućim rješenjima.

Annie Demirjian: „Ovo je prvi put da sam učestvovala u diskusiji u kojoj organizacije civilnog društva imaju glavnu ulogu u podizanju pitanja i davanja preporuka Vladi, nakon što su, očigledno, uradili svoj zadatak. Ovaj jednodnevni događaj je organizovan od strane UNDP-a i crnogorskog Instituta alternativa. Institut, jedan od rijetkih organizacija koje su specijalizovane za istraživanje i razvoj u oblasti reformi u javnom sektoru, javne odgovornosti i dijaloga javnih politika, predvodio je ovaj događaj i na taj način spojio ključne igrače iz Vlade da diskutuju o pravcu kojim se kreće Crna Gora dok se priprema da pristupi EU... Uloga think tankova kao što je Institut alternativa je veoma važna za poboljšanje sveukupne odgovornosti javne uprave, u upravljanju javnim finansijama i nadzornim mehanizmima javnih finansija.“⁵

Ovo je prvi put da je IA organizovao događaj na kojem nije predstavljen ni jedan poseban proizvod istraživanja ili publikacija o kojoj treba diskutovati. IA je događaj vidio

- 5 G-đa Annie Demirjian, šefica Sektora za demokratsko upravljanje, Regionalnog centra UNDP u Bratislavi, pisala je na blogu o ovoj konferenciji: [How it should be: Civil society and Government partner on financial accountability](#)

kao priliku da se produbi ono što je već urađeno i da se uspostavi stručna politička rasprava. Ovakav događaj je koristan za IA na više načina: pomaže u izgradnji čvršćih veza sa ključnim zainteresovanim stranama, pojačava našu vidljivost u oblasti istraživanja, stimuliše politički dijalog, koji je dobar i za testiranje starih i dobijanje novih ideja za istraživačke projekte i inicijative. Glavna i sveukupna korist je što su predstavnici različitih institucija iz jednog sektora (npr. kontrole javnih finansija) sjedjeli za jednim stolom i razgovarali o problemima sa kojima se susreću u svom radu, unaprjeđujući praksu konsultacije i saradnje.

„...željela bih da uputim kompliment Institutu alternativa na njihovoj inicijativi za organizovanje ovakvog skupa, kao i aktivnostima i analizi i izuzetno profesionalnom odnosu prema ovoj temi i profesionalnoj analizi onog što se stvarno dešava u javnom sektoru Crne Gore.“⁶

c. „Monitoring opštinskih budžeta u Crnoj Gori“

IA je sredinom decembra 2011. godine dobio podršku OSI Think Tank fonda i informacionog programa za realizaciju projekta „Monitoring opštinskih budžeta u Crnoj Gori.“ Cilj projekta je da podstakne interes građana za opštinska pitanja i da učini lokalne samouprave transparentnijim i odgovornijim stvaranjem dostupne i sveobuhvatne vizuelizacije podataka o opštinskim budžetima. Projekat bi trebalo da omogući zainteresovanim građanima da saznaju više o ovim pitanjima. Na taj način oni mogu da budu uključeni u proces i da prate rad javnih službenika koji u svom radu koriste javna sredstva.

IA želi da poveća transparentnost lokalnih budžeta i stimuliše interes građana i nevladinih organizacija za budžetska pitanja tako što će im predstaviti bazu podataka koja će biti prijemčiva i jednostavna za korišćenje. Baza podataka će sadržati javne podatke o budžetskim ciklusima iz svih opština u Crnoj Gori. U početku će uključivati podatke za tri prethodne godine, a kasnije će biti redovno ažurirana na godišnjem nivou.

Istraživači IA su započeli rad na ovom projektu i planirano je da baza podataka bude operativna u decembru 2012. godine.

3. Reforma državne uprave (PAR)

U pogledu reforme državne uprave, IA je bio aktivan u oblasti Analize efekata propisa u Crnoj Gori i u pripremi sveobuhvatnog papira o cjelokupnom procesu reforme državne uprave u Crnoj Gori.

a. Analiza efekata propisa (RIA) u Crnoj Gori

Tokom 2011. godine IA je sproveo istraživanje o uvođenju Analize efekata propisa u Crnoj Gori. Rezultat istraživanja je istraživački izvještaj „Analiza efekata propisa (RIA) u Crnoj Gori – Ka „dobrom“ zakonodavstvu“.

Istraživački izvještaj se bavi iskustvima zemalja koje su već uvele RIA-u, a ima za cilj da

⁶ Govor g-đe Ane Krsmanović, pomoćnice ministra finansija za centralnu harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije u javnom sektoru, na konferenciji „Mehanizmi finansijske kontrole u Crnoj Gori – Zajedno na istom zadatku“

Pres konferencija prilikom predstavljanja brief-a o RIA, pored IA i g-đa Bošković, pomoćnica Ministra finansija

doprinese Vladinim naporima u uvođenju RIA-e. Svrha ovog istraživanja i papira jeste da objasni koncept RIA-e, njegov značaj i praksu zemalja regiona u njegovom sprovođenju. Izvještaj navodi izazove sa kojima će se Vlada susretati prilikom implementacije RIA-e, ali i da otvori debatu o koristima i efektima koje će proizvesti primjena ovog mehanizma.

Tokom istraživanja na ovu temu, uspostavljena je saradnja sa Ministarstvom finansija (resor koji je trenutno zadužen za reformu državne uprave), posebno sa pomoćnicom ministra za finansijski sistem i unaprjeđenje poslovnog ambijenta. Na konferenciji za medije pomoćnica ministra se pridružila istraživačima IA kako bi predstavila buduće planove Vlade po ovom pitanju.

„ ... želim da se zahvalim kolegama iz Instituta alternativa koji nam pružaju podršku u ovom procesu uvođenja RIA-e, jer nam je veoma važno kao predstavnicima državne uprave da imamo podršku i predstavnika nevladinog sektora na jednom ovako važnom poslu.“⁷

IA je pozvan da u svojstvu posmatrača učestvuje na sjednicama Savjeta za regulatornu reformu i unaprjeđenje poslovnog ambijenta kada je Analiza efekata propisa na dnevnom redu sjednice. Tako je predstavnik IA prisustvovao XVI sjednici Savjeta, održanoj u oktobru 2011. godine, kada je predstavljen izvještaj o pilotu Analize efekata propisa.

b. Studija o reformi državne uprave

IA je u drugoj polovini godine započela rad na sveobuhvatnoj analizi cjelokupnog dosadašnjeg procesa reforme javne uprave. Studija ima za cilj da obezbijedi sveobuhvatni pregled i analizu ključnih pitanja u procesu reforme javne uprave u Crnoj Gori.

Studija će omogućiti jasan pregled ključnih dostignuća u pojedinačnim oblastima, ukazati na ključne promjene i uvid u skorije usvojena rješenja, ali i istaći rješenja koja nijesu u skladu sa preporučenim praksama EU ili nijesu primjenjive na domaći kontekst. Takođe, ukazaće na rizične oblasti u primjeni određenih rješenja i dati preporuke i alternative. Studija će biti podijeljena u nekoliko poglavlja i predviđena kao zbirka papira koji se odnose na različite teme iz oblasti reforme državne uprave, od javnih finansija do sistema službi inspeksijske kontrole.

7 Govor g-đe Bojane Bošković, pomoćnice ministra finansija za finansijski sistem i unaprjeđenje poslovnog ambijenta na konferenciji za medije prilikom predstavljanja istraživanja IA, održanoj 20.09.2011. Dostupno na: <http://www.mif.gov.me/pretraga/108454/Izjava-Bojane-Boskovic-pomocnice-ministra-finansija-na-pres-konferenciji-povodom-implementacije-Analize-efekata-propisa-RIA-u-C.html>

4. Javno - privatna partnerstva

Nakon što je završena analiza „Javno – privatna partnerstva u Crnoj Gori – odgovornost, transparentnost i efikasnost“ u 2010. godini, IA je u 2011. nastavio da aktivno učestvuje i prati događaje u ovoj oblasti.

IA je u 2011. godini najviše pratio rad Komisije za koncesije. Zagovarajući transparentniji rad ovog tijela i javno – privatnih partnerstava uopšte, IA je predložio upostavljanje online funkcionalnog centralnog registra koncesionih ugovora. Iako je ovo bila zakonska obaveza koja postoji od februara 2009. godine kada je Zakon o koncesijama stupio na snagu, centralni registar ugovora je uspostavljen sredinom ove godine, nakon snažnog zalaganja od strane IA. Ovo je samo prvi korak pošto IA nije zadovoljan sa obimom i strukturom registra i nastaviće da zagovara sveobuhvatnije i transparentnije informisanje.

Komisija za koncesije je objavila izvještaj o radu za 2010. godinu 31. marta 2011. godine, koji je bio predmet kritike IA. Kritike su se odnosile na nedostatak centralnog registra ugovora o koncesijama i nakon dvije godine od stupanja na snagu Zakona o koncesijama i na neusklađenost ovog Zakona sa direktivama Evropske unije iz ove oblasti. IA je uputio kritike i zbog toga što Zakon ne garantuje nezavisnost i samostalnost Komisije, kao i zato što je cjelokupni proces netransparentan i neadekvatno kontrolisan. Većina ovih kritika je kasnije upućena i od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, koji je odbio da usvoji ovaj izvještaj i tražio bolju regulativu u ovoj oblasti, čak i amandmane na Zakon o koncesijama.

IA je punopravni član radne grupe koja je imala zadatak da sačini nacrt novog Zakona o koncesijama. IA je doprinio konačnom tekstu i imao priliku da zagovara svoje stavove i preporuke. Nacrt zakona je završen uključen je u Nacrt zakona o javno – privatnim partnerstvima, koji bi trebalo da bude usvojen u 2012. godini.

„ ... koristimo priliku da se zahvalimo predstavniku Vaše organizacije na veoma profesionalnom i kvalitetnom učešću u Radnoj grupi za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama i izrazimo nadu da će se takva saradnja nastaviti i u narednom periodu“ - riječi su g-dina Gorana Jovetića, savjetnika potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem.⁸

5. Javne nabavke

U oblasti javnih nabavki, nakon predstavljanja istraživačkog izvještaja pod nazivom „Javne nabavke u Crnoj Gori – transparentnost i odgovornost“ u oktobru 2010. godine, IA je uspostavio saradnju sa glavnim zainteresovanim stranama u ovoj oblasti. IA je težio da utiče na donošenje odluka u skladu sa svojim preporukama. Predstavници IA su učestvovali na javnim raspravama o Nacrtu zakona o javnim nabavkama i zagovarali preporuke date u istraživačkom izvještaju.

IA ja prepoznat kao organizacija sa konstruktivnim pristupom pitanju javnih nabavki. Istraživač IA bio je jedan

Milica Popović, gošća emisije o javnim nabavkama na TV vijesti

⁸ Citat je izvojen iz dopisa poslatog IA od strane g- dina Jovetića 23.01.2012. godine

od sagovornika u televizijskim i radijskom programima koji su se ticali pitanja korupcije u sistemu javnih nabavki.

Predstavnik IA je učestvovao u radionici pod nazivom „Jačanje normativnog i institucionalnog okvira za borbu protiv korupcije“, organizovanoj od strane Vlade u cilju otvaranja diskusije o nekoliko nacrt zakona, uključujući Zakon o javnim nabavkama. Predstavnik IA je kritikovao metod ovakve debate na određeni broj važnih zakona, podsjetio zainteresovane strane na glavne kritike na Nacrt zakona o javnim nabavkama i tražio nastavljjanje debate o ključnim pitanjima. Ovaj zahtjev je ispunjen i Radna grupa za nacrt ovog zakona je organizovala sastanak sa predstavnicima IA kako bi diskutovali o glavnim pitanjima u pogledu ovog Nacrta zakona. Pored predstavnika IA, prisutni su bili pomoćnik ministra finansija za budžet i trezor, direktor Direkcije za javne nabavke i sekretarom Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki. Tema sastanka su bili komentari IA na Nacrt zakona o javnim nabavkama. IA je jedan od rijetkih NVO-a koji je bio zainteresovan za proces usvajanja ovog važnog akona i uspostavljanja konstruktivne saradnje sa donosiocima odluka.

U drugoj polovini 2011. godine IA je počeo da planira novo istraživanje u oblasti sistema javnih nabavki. Pored uobičajenih koraka, prikupljanje podataka za analizu uključuje intervju sa većinom ključnih zainteresovanih strana u ovom procesu, uključujući direktora i bivšeg zamjenika direktora Direkcije za javne nabavke, kao i predstavnike ponuđača, Privredne komore i pojedinačnih kompanija. Sačinjen je detaljni koncept istraživanja pod nazivom „Javne nabavke u Crnoj Gori – opseg reformi“. Eksterni evaluator IA će vršiti nadzor nad ovim istraživanjem. Konsultacije sa glavnim zainteresovanim stranama i ekspertima koji će nadgledati metodologiju, kao i koncept istraživanja su vrsta pripreme faze za istraživačke inicijative za koje IA planira da postanu dio metodologije u budućem radu.

U 2011. godini IA je takođe bio aktivan u pogledu usvajanja strateških dokumenata za oblast javnih nabavki: sačinili smo komentare na Nacrt strategije za sistem javnih nabavki za period 2011 – 2015., učestvovali smo na centralnoj javnoj raspravi o Strategiji, kao i pripremili komentare na Akcioni plan za implementaciju Strategije za sistem javnih nabavki za period 2011 – 2015.

6. Parlamentarni nadzor sektora bezbjednosti i odbrane

U toku 2011. godine, IA je dao doprinos u nadzoru nad primjenom novog Zakona o parlamentarnom nadzoru u sektoru bezbjednosti i odbrane. Takođe, IA je proširio svoju oblast istraživanja na područje primjene mjera tajnog nadzora u projektu koji je podržan od strane Komisije za raspodjelu sredstava za nevladine organizacije Skupštine Crne Gore. IA je organizovao tematske okrugle stolove, podigao pažnju javnosti kroz pojavljivanja u medijima i saopštenjima za javnost i težio uspostavljanju veza sa ključnim zainteresovanim stranama u ovoj oblasti.

a. Fondacija Friedrich Ebert (FES) - „Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane – Prva godina primjene“

U okviru još jednog projekta podržanog od strane FES-a, IA je sproveo cjelogodišnji monitoring funkcionisanja parlamentarnog nadzora nad sektorom bezbjednosti i odbrane. Namjera IA je bila da, nakon što je Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti

bezbjednosti i odbrane usvojen, osigura da se i pravilno implementira. Rezultat ove aktivnosti je *Monitoring izvještaj* kojim su pokrivene sve oblasti rada Skupštine Crne Gore i Odbora za bezbjednost i odbranu po ovom pitanju, i naglašena određena pitanja u implementaciji Zakona i date preporuke za unaprjeđenja u ovoj oblasti.

Tokom istraživačkog perioda, IA je podnio niz zahtjeva za pristup informacijama koji se tiču rada Odbora i institucija nad kojima sprovodi nadzor. IA je pažljivo pratio sjednice Odbora i njegove sveukupne aktivnosti. IA je aktivno, tokom cijele godine, putem saopštenja za javnost i direktnog kontakta sa Skupštinom i Odborom ukazivao na probleme koji se tiču sprovođenja nadzora, kao što je potreba za usvajanjem godišnjeg plana parlamentarnog nadzora i odlaganje razmatranja godišnjeg izvještaja Uprave policije.

b. Izmjene Zakona o ANB-u

IA je učestvovao u procesu donošenja izmjena Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Izmjene Zakona su se ticale tehničkih pitanja i proširivale opseg mjera tajnog nadzora koje ANB ima na raspolaganju. IA se zalagao za jačanje unutrašnje kontrole ANB-a, usvajanje obaveze podnošenja godišnjeg izvještaja od strane generalnog inspektora ANB-a, poništenje mogućnosti da njegov rad bude suspendovan iz razloga nacionalne bezbjednosti, izradu i podnošenje transparentnijih i sveobuhvatnijih godišnjih izvještaja ANB-a. IA se takođe zalagao da Odbor za bezbjednost i odbranu organizuje konsultativno saslušanje u vezi sa izmjenama ovog važnog Zakona i pruži mogućnost za otvoreniju debatu.

c. Istraživanje o mjerama tajnog nadzora

Posredstvom Komisije za raspodjelu sredstava za nevladine organizacije, Skupština Crne Gore je podržala finansiranje projekta koji se tiče parlamentarnog nadzora nad mjerama tajnog nadzora. IA je predvidio istraživački projekat koji će biti analiza pravnog okvira i prakse mjera tajnog nadzora u Crnoj Gori: ko je zadužen da ih sprovodi, na koji način, koji su mehanizmi nadzora nad njihovom primjenom, kako ovi mehanizmi funkcionišu u praksi. Ovaj projekat prati naše napore u polju parlamentarnog nadzora nad sektorom bezbjednosti i odbrane. Poseban akcenat je stavljen na rad Odbora za bezbjednost i odbranu i njegovih aktivnosti u pogledu nadzora nad ANB-om i drugim institucijama koje su uključene u postupak mjera tajnog nadzora, odobravanje i sprovođenje.

IA teži da izgradi partnerski odnos sa Odborom za bezbjednost i odbranu, ali i sa institucijama iz sektora za bezbjednost i odbranu, smatrajući da je to najbolji način da se postignu sistemske promjene. Predstavnik IA je imao ulogu jednog od uvođača na seminaru „Demokratska kontrola oružanih snaga i implementacija OEBS-ovog Kodeksa ponašanja u političko – vojnom aspektu bezbjednosti“, organizovanom od strane Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore i OEBS-ove misije u

Stevo Muk, jedan od govornika na seminaru OEBS-a i Odbora za bezbjednost i odbranu

Crnoj Gori, uz podršku OEBS-ovog Centra za prevenciju konflikta (CPC) u Beču i Centra za demokratsku kontrolu vojnih snaga (DCAF) iz Ženeve. Tema izlaganja predstavnika IA je bio doprinos civilnog društva nadzoru nad sektorom bezbjednosti i odbrane.

Predstavnik IA je u junu 2011. godine prisustvovao konsultativnoj konferenciji Savjeta za građansku kontrolu rada policije sa nevladinim organizacijama. Na sastanku je bilo riječi o zaštiti ličnih podataka, zloupotrebama mjera tajnog nadzora, ugovorima između Uprave policije i operatera. Predstavnik IA je govorio o mjerama tajnog nadzora, odnosno da u krivičnom postupku MTN primjenjuje policija i da je to značajan prostor za dodatne aktivnosti Savjeta koji ima zakonska ovlaštenja za nadzor, odnosno ocjenu primjene policijskih ovlaštenja, i da u tom smislu treba očekivati dalju saradnju sa Savjetom.

IA je početkom septembra 2011. godine pozvan na sastanak predstavnika NVO sa Laurie Walker iz Odjeljenja za politička pitanja i politiku bezbjednosti NATO-a u organizaciji Ambasade Republike Slovenije. Glavna tema sastanka je bilo odnos NATO i Crna Gore, a predstavnici NVO sektora su govorili o percepciji mladih prema NATO-u, kao i ukupnoj podršci pristupanju Crne Gore NATO-u. Na sastanku je bilo i riječi o tekućim pitanjima u Crnoj Gori, odnosima između Vlade i nevladinog sektora, o podršci radu Vlade od strane građana, pravima pripadnika LGBT populacije. Takođe, predstavnici NVO-a su govorili o pitanjima korupcije, organizovanog kriminala, pravosuđu.

U oktobru 2011. godine, predstavnik IA je prisustvovao sastanku Agencije za zaštitu ličnih podataka sa predstavnicima crnogorskih NVO. Predstavnik IA je govorio o Analizi usklađenosti Zakona o ANB-u sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, odnosno postavljao pitanja o napretku u ovoj oblasti. Takođe, bilo je riječi o radu Uprave policije, nadzoru nad ANB-om, kapacitetima ove institucije, ali i o podacima o ličnosti u medijima i potrebi da se mediji dodatno edukuju o Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti.

OSTALE AKTIVNOSTI

a. SEENET projekat – CeSPI

IA je završila drugu godinu SEENET programa, trans-lokalne mreže za saradnju Italije i Jugoistočne Evrope, podržan od strane Centra za međunarodne studije iz Rima (CeSPI). Projekat uključuje pripremanje dva istraživačka izvještaja. Prvi se bavio pitanjima lokalnih samouprava, sa posebnim akcentom na razvoj turističkih kapaciteta i prostornog planiranja u Opštini Budva.

Tema drugog izvještaja je proces decentralizacije u Crnoj Gori. On uključuje zakonodavni i institucionalni okvir, generalni pregled aktivnosti u procesu decentralizacije, sa specijalnim naglaskom na podjelu vlasti u dijelu prostornog planiranja i turizma.

b. Policy forum – CEMI & IA

Centar za monitoring (CEMI) i IA su organizovali panel diskusiju „Crna Gora: Pet godina nakon obnove nezavisnosti“, koja je održana 25. maja 2011. godine. Panelisti su bili g-din Branko Lukovac i g-din Velizar Kaluđerović, a moderator panela je bio Neđeljko Rudović. Ova panel diskusija je obilježila početak rada Policy foruma, zajedničke inicijative CEMI-a i IA. Cilj ove inicijative je povremeno organizovanje panel diskusija na aktuelne teme koje se tiču društvenog života u Crnoj Gori.

Druga panel diskusija „Izborni zakon: Kako dostići kompromis?“ je organizovana na temu usklađivanja zakonodavnog okvira za izbore sa Ustavom, poštujući preporuke OEBS – ODIHR-a i Venecijanske komisije. Ovo pitanje je bilo na vrhu političkog dnevnog reda jer je bilo ključni kriterijum za preporuku Evropske komisije za otpočinjanje pregovora o pristupanju Crne Gore. IA je uspio da okupi predstavnike najvećih političkih partija da diskutuju o pitanjima koje stoje na putu usvajanja amandmana na Izborni zakon. Panelisti ove diskusije su bili g-din Milutin Simović (DPS), g-din Kemal Purišić (BS), g-din Vasil Sinishtaj (AA), g-din Aleksandar Damjanović (SNP) i g-din Rifat Rastoder (SDP).

Predstavnici političkih partija kao panelisti na drugom Policy Forum-u

c. Učešće u radu parlamentarnih odbora

Administrativni odbor Skupštine je pozvao IA da učestvuje na konsultativnom saslušanju na temu izbora predstavnika NVO-a u vladinim i parlamentarnim tijelima.

IA je učestvovao na svim sjednicama Odbora za ekonomiju, finansije i budžet koje su se ticale pitanja revizije i nacionalnog budžeta. Značajan primjer je diskusija u vezi sa Nacrtom zakona o budžetu za 2012. godinu na koji je IA pozvan da predstavi svoja viđenja na predlog godišnjeg budžeta.

U svrhu obavljanja istraživačkih aktivnosti, aktuelnih projekata i monitoringa oblasti od interesa, IA se obratio predsjednicima Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Odbora za bezbjednost i odbranu i Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije, kao i Nacionalnog savjeta za evropske integracije (NSEI) sa molbom za učešće saradnika na sjednicama ovih odbora u svojstvu posmatrača.

d. Proces izmjena Poslovnika Skupštine Crne Gore

Proces izmjena Poslovnika Skupštine Crne Gore je započet u avgustu 2011. godine. Predstavnik IA je bio posmatrač/dodati član na sjednicama Radne grupe koja je imala zadatak da sastavi nacrt izmjena. Učestvujući u svih deset sastanaka Radne grupe IA je imao priliku da donosiocima odluka predstavi naša gledišta i pitanja kojima smo se bavili u istraživanju podržanom od EFB-a – o ulozi Skupštine u procesu EU integracija, ulozi i budućem statusu Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije, budućnosti Nacionalnog savjeta za evropske integracije, ali i o izmjenama postojećih kontrolnih mehanizama Parlamenta kako bi ih učinili korisnijim i efikasnijim. U ovu svrhu IA je pripremio, zagovarao i davao objašnjenja zašto bi neke od naših ideja trebalo da budu prihvaćene. Pored sažetih analiza i objašnjenja određenih preporuka, IA je takođe predlagao norme i odredbe za nacrt amandmana na Poslovnik Skupštine.

Ovaj proces u toku 2011. godine nije okončan, pa bi krajnje odluke o izmjenama Poslovnika Skupštine trebalo da budu usvojene u prvoj polovini 2012. godine.

e. Dani konsultacija

Predsjednik Vlade Igor Lukšić organizovao je početkom godine dane konsultacija, niz sastanaka sa velikim brojem civilnih i javnih predstavnika koji su počeli sastancima sa civilnim društvom. Predstavnik IA je pozvan da prisustvuje ovim sastancima i da predstavi glavne oblasti istaživanja IA i mjere koje smatramo da treba što prije usvojiti. Predstavnik IA je iskoristio priliku da bi predstavio najvažnije preporuke iz papira IA premijeru i približio ih listi Vladinih prioriteta, posebno one koje se tiču oblasti javno – privatnih partnerstava i javnih nabavki.

f. Partnerstvo otvorenih vlada (Open Government Partnership – OGP)

Krajem decembra 2012. godine IA je pozvan, zajedno sa pet nevladinih organizacija iz Crne Gore da učestvuje u programu Partnerstvo otvorenih vlada. Partnerstvo otvorenih vlada je multilateralna inicijativa koja ima za cilj da vlade budu transparentnije, odgovornije, otvorenije prema građanima. U septembru 2011. godine usvojena je Deklaracija otvorenih vlada na globalnom nivou, a svaka od 46 članica ima obavezu da usvoji svoje akcione planove za sprovođenje ciljeva deklaracije. Nevladine organizacije koje su pozvane da učestvuju u ovom programu odabrane su od strane ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori. Zadatak IA i ostalih organizacija jeste da početkom 2012. godine dostave svoje preporuke koje smatraju da treba da budu sastavni dio Akcionog plana koji će biti usvojen od strane Vlade Crne Gore.

g. Važniji sastanci, seminari, paneli

Predstavnici IA bili su učesnici panela „Kraj ekonomske krize – može li ova Vlada iskoristiti trenutak pojačanog optimizma građana?“ održanog 3. februara 2011. godine. Na panelu, koji je organizovan od strane Evropskog fonda za Balkan i Centra za građansko obrazovanje predstavljeno je istraživanje Galup Balkan Monitora o percepcijama i stavovima građana zemalja Zapadnog Balkana prema pridruživanju Evropskoj uniji, sa naglaskom na poglede crnogorskih građana. Predsjednik Upravnog odbora bio je jedan od uvodničara. U svom izlaganju naglasio je probleme koji su izašli na vidjelo u ovom istraživanju. To su, na primjer, porast broja ljudi koji sa teškoćama upravljaju prihodima domaćinstva, porast povjerenja u vjerske institucije, a pad povjerenja u pravosudni sistem, kao i sve veći broj građana koji se plaše da izraze svoje političke stavove. Da bi ovi problemi bili riješeni treba raditi na ubrzavanju procesa depolitizacije i uvođenja sistema zapošljavanja i napredovanja zasnovanog na zaslugama, ubrzavanju privatizacije kroz balansiranu proporciju učešća nespornog inostranog kapitala, racionalizaciju broja zaposlenih u javnoj upravi i najzad, demokratskoj smjeni vlasti.

Predstavnik IA je pozvan i na sastanak sa zamjenikom direktora Generalnog direktorata za proširenje Evropske unije, g-dinom Stefanom Saninom, koji je održan u Skupštini Crne Gore 10. februara. Tema sastanka su bili dalji koraci Crne Gore u evropskim integracijama, sa posebnim naglaskom na Akcioni plan za ispunjavanje preporuka Evropske komisije koji je bio u fazi pripreme. Sastanku je prisustvovao veliki broj nevladinih organizacija,

a predstavnik IA je iznio predlog da se sačini sveobuhvatni izvještaj sa javne rasprave i da Vlada izvještava Skupštinu na mjesečnoj osnovi.

U maju 2011. godine, predstavnik IA je prisustvovao sastanku sa Žan-Šarl Gardetom, izjesticem za Crnu Goru u Parlamentarnoj Skupštini Savjeta Evrope. Ovaj sastanak je održan u okviru redovnih konsultacija sa izjesticem. Predstavnici IA su na sastanku komentarisali rad Skupštine Crne Gore.

U Atini je 22, 23. i 27-og juna 2011. godine u organizaciji Konstantinos Karamanlis Instituta za demokratiju održana serija panela na temu „EU proširenje – zemlje Zapadnog Balkana“. Trećeg dana programa panel, na kome je učestvovala predstavnica Instituta alternativa, je organizovan za grčke novinare koji se bave evropskim i balkanskim poslovima. Predlog da predstavnica IA učestvuje na panelima pokrenut je od strane Ambasade Crne Gore u Atini. Predstavnica Instituta alternativa u svom izlaganju osvrnula na dotadašnje korake Crne Gore na putu ka EU. Potom, u izlaganju je ukazano na sedam prioriteta koji su istaknuti od strane Evropske komisije i koji zahtjevaju visok nivo usaglašavanja sa EU *acquis-jem*. Najzad, poseban akcenat je stavljen na probleme u odnosu na saradnju između države i civilnog društva. Uzimajući u obzir temu panela, prezentacija je obuhvatila i kratak osvrt na evropsku perspektivu ostalih zemalja Zapadnog Balkana. Zaključak je da se u Crnoj Gori procesi u velikoj mjeri progresivno odvijaju, ali da je demokratizacija društva i prilagođavanje EU standardima višegodišnji proces koji zahtijeva mobilizaciju i uključivanje svih slojeva društva.

ORGANIZACIONI RAZVOJ

a. Spoljna procjena rada IA

U toku 2011. godine IA je sproveo spoljnu procjenu svog dosadašnjeg rada. Za taj posao je angažovana g-đa Kristie Evenson, iskusna evaluatorica i istraživačica pitanja demokratskog rukovođenja u tranziciji i razvoju.

Analiza je uključivala procjenu više aspekata rada IA – naših analiza i istraživačkih proizvoda, komunikaciju i zagovaranje i pregled sveukupne slike i identiteta organizacije u javnosti i političkoj komunikaciji.

U toku procjene, g-đa Evenson je najprije informisana o IA kroz naša strateška dokumenta, godišnje izvještaje i naše publikacije. Ona nas je posjetila u Podgorici i održala sastanke sa osobljem i rukovodiocima IA, predstavnicima državnih institucija sa kojima je IA sarađivao, kao i sa predstavnicima ostalih domaćih NVO-a i medija.

Izvještaj procjene koji smo dobili u novembru je objektivan pregled dosadašnjeg rada i problema sa kojima se susrećemo. Sadrži i listu preporuka za dalji razvoj. Izvještaj o procjeni ističe pitanja i dileme po pitanju metodologije, istraživačkih proizvoda, strategije zagovaranja, organizacione strukture, strategije finansiranja (...) koji su u skladu sa mišljenjima i vizijom IA. Zbog toga, izvještaj procjene će biti osnova strateškog planiranja, istraživanja i organizacionih planova za predstojeći period.

„IA je organizacija u pokretu. Proizvodi istraživanja koja koriste donosioci odluka i smatraju ih korisnim. Tematske oblasti imaju prostora za širenje i, ukoliko budu pametno razvijene, mogu da postanu prostor za djelovanje IA u političkoj zajednici Crne Gore i regiona. Organizacija kao organizacija je mlada, ali postoji volja i potencijal da IA izraste u ključnog političkog igrača u Crnoj Gori. Ključni izazov je da se pametno širi, kako u dubini istraživanja (strogo) i u prezentaciji i izgledu, ali i daljem unaprjeđivanju organizacije.“⁹

b. Umrežavanje i izgradnja kapaciteta

Zahvaljujući učešću na programima za umrežavanje i izgradnju kapaciteta, kao i brojnim seminarima i konferencijama, IA je priširio svoje znanje u vezi sa regionalnim think tankovima i onima u EU, dok je radio na svojim kapacitetima u smislu istraživanja i zagovaranja.

Think & Link program je bio osmomjesečni monitoring proces za IA i još jedanaest think tankova iz regiona. EFB je u saradnji sa ODI-em (Overseas Development Institute) organizovao dvije radionice, obezbijedio pomoć od strane nezavisnih ODI-evih eksperata, ponudio pomoć u sprovođenju istraživanja, razvoju predloga politika i izgradnji nacrtu papira. Održana su dva seminara za izgradnju kapaciteta, jedan u martu 2011. godine u Budvi, drugi u novembru 2011. godine u Beogradu. Programski ciklus je zatvoren sa radionicom na kojoj su eksperti iz ODI-a predstavili procjenu istraživačkih projekata i ključnih naučenih lekcija. Učesnici su imali priliku da revidiraju svoje planove, nauče kako da utiču na donosiocima odluka i da dizajniraju strategiju uticaja. Ovo je drugi put da je IA imao priliku da učestvuje u Think & Link programu, koji se pokazao kao veoma koristan za izgradnju kapaciteta i umrežavanje IA.

U okviru TRAIN programa, istraživački projekat će imati za rezultat poseban izvještaj pisan pod nadzorom DGAP – ovih eksperata. Cilj IA je bio da prođe kroz proces nadzora od strane EFB-a i DGAP-a i koristeći njihovu pomoć kroz komentare, povratne informacije, radionice u vezi sa metodologijom, zagovaranjem, komunikacijom, kao i mogućnosti za umrežavanjem.

TRAIN program se sastojao od četiri glavne faze. Prva je uvodni regionalni seminar koji je održan u Dubrovniku u aprilu. Korišćen je da se postavi istraživački plan, da se razmijene dobre prakse i počne umrežavanje. U dijelu seminara koji se ticao izgradnje

kapaciteta, predstavnici IA su imali priliku da učestvuju u sesiji o okviru za zagovaranje politika, koji je vodila OSI-jev Eoin Young. Drugi seminar je održan u Berlinu. Korišćen je za revidiranje nacrtu papira i diskusiju sa važnim akterima njemačke političke scene na različite teme.

Učešće IA u Euroblok koaliciji i u projektu finansiranom od strane EU je sadržalo komponentu koja se ticala izgradnje kapaciteta. U okviru ovog projekta organizovan je seminar pod nazivom „Efikasne istraživačke metodologije za pristupanje EU i i tehnike za pisanje efikasnih papira praktične politike“. Učesnici su imali priliku da se nauče više o ulozi i metodama rada centara

Trening održan u okviru EUROBLOK projekta na temu efektivnih metodologija za pisanje prijedloga praktične politike

9 Generalni zaključci iz finalnog izvještaja procjene koji je uradila g-đa Kristie Evenson.

praktične politike u periodu pristupanja EU (značajan je primjer Centra za ekonomski razvoj (CED) iz Bugarske) i pisanja efektivnih papira praktične politike.

Institut alternativa je član koalicije “Zajedno za LGBT prava” sa ciljem promocije ostvarivanja prava seksualnih manjina. “Zajedno za LGBT prava” okuplja 28 članova i članica, predstavnika NVO-a i institucija sistema važnih na polju unaprjeđenja ljudskih prava. Sprovođenje aktivnosti zastupanja i promjene politika vezane za LGBT prava prvi je konkretan korak preduzet u Crnoj Gori sa krajnjim ciljem poboljšanja situacije LGBT osoba na duže staze. Nacionalni akcioni plan svojim tekstom predlaže ne samo konkretne mjere i aktivnosti kako bi došlo do smanjenja homofobije u državi, već i nosioce odgovornosti za sprovođenje istih, a samim tim i predstavlja strateški okvir za ispunjenje potreba LGBT osoba u različitim oblastima.

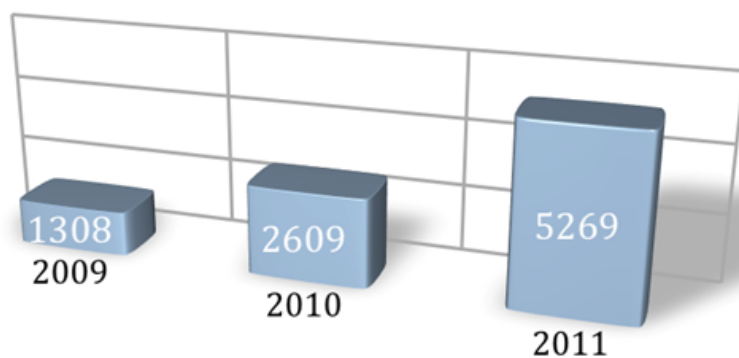
Institut alternativa je članica crnogorske civilne mreže za demokratiju i ljudska prava. Mreža organizacija civilnog društva u Crnoj Gori je neprofitna, nestranačka i nevladina asocijacija koju čine organizacije civilnog društva koje se bave demokratizacijom i zaštitom ljudskih i manjinskih prava otvorenog karaktera, osnovana u cilju stvaranja uslova za kontinuirani razvoj demokratije i civilnog društva, poštovanje ljudskih prava i jačanja saradnje sa organima vlasti, u skladu sa demokratskim principima i vrijednostima. Ciljevi Mreže su uspostavljanje i jačanje saradnje između organizacija koje se bave demokratizacijom i ljudskim i manjinskim pravima, jačanje saradnje i institucionalizacija odnosa između organizacija koje se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava i Skupštine Crne Gore, jačanje saradnje i institucionalizacija odnosa između organizacija koje se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava i organa vlasti, unapređenje znanja i informisanosti organizacija civilnog društva u oblasti javnih politika, povećanje uticaja na kreiranje, implementaciju i monitoring javnih politika u oblasti demokratizacije i ljudskih prava na nacionalnom nivou, unapređenje međusektorskih partnerstava, jačanje saradnje sa sličnim mrežama u regionu i EU.

c. Vidljivost

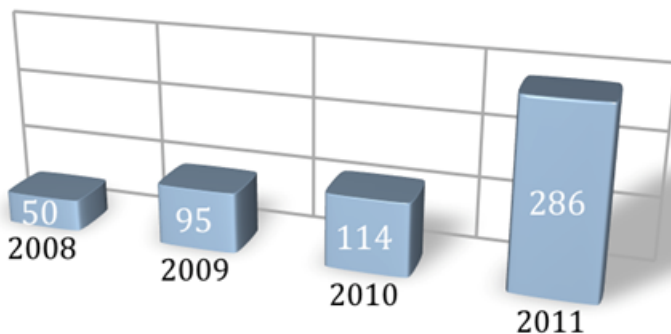
Medijska pokrivenost aktivnosti IA u 2011. godini je unaprijeđena u poređenju sa prethodnim godinama. Istaživači IA su prepoznati u medijima i često su od njih traženi komentari i izjave po određenim pitanjima. Javni događaji IA su generalno dobili veću medijsku pokrivenost i veći prostor u medijima.¹⁰ Ipak, potrebno je dalje unapređenje na ovom polju na čemu će IA raditi u narednom periodu.

Broja posjeta sajtu IA tokom godina

¹⁰ Izvor za podatke o medijskim člancima je ArhiMed, online press clipping centar <http://www.arhiva-medija.com>, a posjete web sajtu su navedene prema evidenciji sa Google Analytics-a.

Broj medijskih članaka o IA tokom godina

Predsjednik Upravnog odbora je nastavio da objavljuje mjesečne kolumne u dnevnim novinama „Vijesti“. Takođe, „EU puls“, koji objavljuje Centar za građansko obrazovanje, često promovise nalaze iz istraživačkih papira IA i zagovara reforme u oblastima kojima se IA bavi. Istraživači IA redovno pišu tekstove i komentare za „EU puls“ koji se tiču njihovih oblasti istraživanja.

IA je aktivirao svoj YouTube nalog i profil na društvenoj mreži Facebook kako bi povećao vidljivost i koristio nove medije

i socijalno umrežavanje za promociju svojih vrijednosti i zagovaranje svojih ideja.

Sredinom 2011. godine, IA je odlučio da prekine izdavanje „Nedjeljnog pregleda“ (Weekly brief-a), kolekcije novosti i informacija o događajima u Crnoj Gori koji je objavljen na nedjeljnoj/dnevnoj bazi na engleskom jeziku preko tri godine. Naš glavni cilj prilikom pokretanja prvo Dnevnog, a onda Nedjeljnog pregleda je bio da povećamo vidljivost IA, posebno među stranim donatorima, potencijalnim partnerima i međunarodnom zajednicom uopšte. Kroz ovu volontersku aktivnost smo ih istovremeno smo ih informisali, širili bitne informacije i podizali svijest o pitanjima koja su najčešće zanemarena od strane glavnih medija. U međuvremenu su radne obaveze počele da rastu, malo vremena i sredstava su ostala za Nedjeljni pregled, koji je vremenom postao teret za organizaciju. U narednom periodu, IA će raditi na osmišljavanju i izradi nove vrste redovne publikacije (redovnog periodičnog žurnala, biltena sa informacijama ili slično).

d. Finansiranje

Budžet IA je porastao u 2011. godini u poređenju sa prethodnim godinama. Imali smo iskustva sa projektom koji je finansiran od strane EU u svojstvu partnerske organizacije, dobili smo sredstva od Skupštine Crne Gore, nastavili saradnju sa donatorima koji su nas podržavali i ranije i uspostavili kontakte sa novim donatorima.

U projektu pod nazivom „Jačanje kapaciteta civilnog društva u doprinosu evropskim integracijama i procesu pristupanja“, koji je finansiran od strane EU, IA je u 2011. godini dobio 23,307€.

IA je potpisao projekat sa Evropskim fondom za Balkan (EFB) u vrijednosti od 14,520€ za projekat „Jačanje uloge Parlamenta Crne Gore u procesu evropskih integracija u periodu statusa kandidata za članstvo u EU“

Friedrich Ebert Stiftung (FES) je podržao projekat „Parlamentarni nadzor sektora bezbjednosti i odbrane – Zakon i praksa“ sa 5. 573, 30€.

Kanada fond je podržao projekat „Jačanje kontrole budžeta u lokalnim samoupravama“ sa 8 296€.

IA je u okviru SEENET programa nastavio saradnju na trogodišnjem projektu sa CeSPI-em (Centro Studi di Politica Internazionale) iz Italije. U okviru ovog programa IA je u

2011. godini dobio 3 320, 00€. Doprinos DGAP-a za štampanje sažetog papira u okviru TRAIN programa je bio 750€.

Finansiranje od strane države: IA se prijavio na poziv za dostavljanje projekata za Komisiju za raspodjelu sredstava za NVO-e sa projektom koji se tiče parlamentarnog nadzora nad mjerama tajnog nadzora i odobreno mu je 2 500€.

e. Planovi u 2012. godini

U 2012. godini planiramo dalji razvoj i sprovođenje istraživanja u svim identifikovanim oblastima interesovanja. Trudićemo se da više pažnje posvetimo partnerstvima i učenju od naših regionalnih partnera, istaknutih u njihovim oblastima istraživanja.

Što se tiče organizacionog razvoja, u toku 2012. godine IA planira da razvije sveobuhvatni srednjoročni istraživački plan koji će pokriti period od naredne tri godine, kao način jačanja strateškog planiranja i predviđanja našeg rada.

U pogledu kadra, IA prepoznaje potrebu da jača svoje kapacitete, kako u pogledu brojnosti, tako i u pogledu iskustva i obučenosti. Zbog obima projekata i aktivnosti, IA će morati da angažuje više ljudi, ali i da radi na optimalnoj podjeli rada koja će povećati efektivnost i produktivnost. Još jedna od potreba IA jeste poboljšanje predstavljanja i vizuelnog identiteta. U tom smislu, IA priprema novu Internet stranicu koja će biti preglednija i pristupačnija, pa će omogućiti posjetiocima lakši pristup informacijama koje IA objavljuje.

institut alternativa

O Institutu alternativa

Institut alternativa je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od grupe građana s iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Misija Instituta alternativa je snaženje demokratskih procesa u Crnoj Gori kroz identifikovanje i analizu opcija javne politike.

Strateški ciljevi Instituta alternativa su: da podigne kvalitet razvoja javnih politika, da doprinese razvoju demokratije i vladavine prava i da doprinese zaštiti ljudskih prava u Crnoj Gori.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje i saradnja i timski rad.

Osnivači Instituta alternativa su: Daliborka Uljarević, Vjera Šćepanović, Maja Vujašković, Stevo Muk i Aleksandar Saša Zeković. Predsjednik Upravnog odbora je Stevo Muk.

Institut alternativa djeluje kao think tank, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavi oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Teme kojima se Institut bavi u svom istraživačkom radu i u kojima ostvaruje uticaj kroz zastupanje sopstvenih preporuka su: parlamentarni nadzor sektora bezbjednosti i odbrane, kontrolna funkcija Skupštine i njena uloga u procesu evropskih integracija, reforma državne uprave, javne nabavke, javno-privatna partnerstva, državna revizija i kontrola budžeta na lokalnom nivou.

Rad Instituta alternativa su podržali: Evropski fond za Balkan, Fondacija Institut za otvoreno društvo – Predstavništvo Crna Gora (FOSI ROM), Institut za otvoreno društvo - Think Tank Fond, Fondacija Friedrich Ebert, Komisija za raspodjelu sredstava za projekte NVO Skupštine Crne Gore, Canada Fund i Evropska komisija. Institut je ostvario saradnju s Evropskom inicijativom za stabilnost (ESI), sa sjedištem u Berlinu, uz čiju pomoć je sproveden program izgradnje kapaciteta za saradnike IA.

Institut je ostvario saradnju sa velikim brojem domaćih organizacija, a saradnja je uspostavljena i sa brojnim institucijama i organima uprave, kao što su Državna revizorska institucija, Direkcija za javne nabavke, Skupština Crne Gore (posebno njena radna tijela, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Odbor za bezbjednost i odbranu), Ministarstvo finansija, Komisija za koncesije, itd.

Institut alternativa je član NVO samoregulatornog tijela i pružio je punu informaciju o svom finansijskom poslovanju u skladu sa Kodeksom djelovanja NVO čiji je potpisnik.

Finansijski izvještaj Instituta alternativa dostupan je na web prezentacijama Tehničke pomoći za organizacije civilnog društva (www.tacso.org), Centra za razvoj nevladinih organizacija (www.crnvo.me) i Instituta alternativa (www.institut-alternativa.org).

Istraživački tim IA u 2011. godini činili su:

Jelena Džankić, viša saradnica u istraživanju

Jelena Džankić je nedavno odbranila svoju doktorsku disertaciju na Fakultetu za politologiju, psihologiju i društvene nauke Univerziteta u Kembridžu, gdje je završila i magistarske studije kao nosilac OSI/FCO/Chevening stipendije. Ona je viši saradnik u istraživanju Instituta Alternativa. Jelena Džankić je takodje saradnik Univerzitetskog Koledža u Londonu (UCL) na predmetu uporedne političke analize, kao i istraživač na CITSEE projektu Univerziteta u Edinburgu. Na Američkom Univerzitetu u Bugarskoj, gdje je diplomirala sa počastima politologiju i evropske studije, razvila je interesovanje za tranzicione procese u zemljama jugoistočne Evrope. Njena ostala interesovanja su oblasti demokratizacije, europeizacije, politike identiteta, kao i istorija jugoistočne Evrope. Objavila je više naučnih radova o politici balkanskih zemalja, a aktivna je i u crnogorskom NVO sektoru.

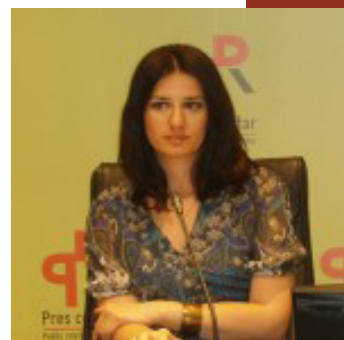
Kontakt: jelena@institut-alternativa.org

Jovana Marović, koordinatorka istraživanja

Jovana Marović je doktorantkinja na smjeru za međunarodne i evropske studije Fakulteta političkih nauka u Beogradu (FPN). "Strukturni problem demokratije u političkom sistemu Evropske unije" je tema njene doktorske disertacije. Jovana je na istom fakultetu magistrirala na evropskim studijama ("Građanstvo Evropske unije") i diplomirala na smjeru za međunarodne odnose ("Evropski parlament"). Ona je koordinatorka istraživanja u Institutu Alternativa. Jovana Marović ima prethodno radno iskustvo u Ministarstvu inostranih poslova i Opštini Budva, a takođe je angažovana i kao predavač u okviru brojnih programa i projekata u oblasti evropskih integracija. Uspješno je završila više specijalizovanih programa obuke u oblasti diplomatije. Objavila je nekoliko naučnih radova o procesu evropskih integracija.

Kontakt: jovana@institut-alternativa.org

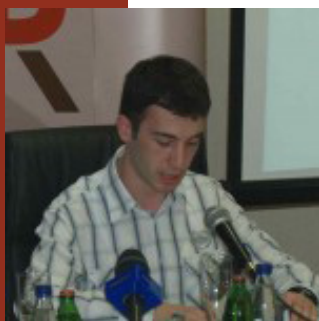

Milica Popović, saradnica na projektima

Milica Popović (rođena 08. 10. 1985. godine u Nikšiću) je završila osnovne i specijalističke studije na Fakultetu političkih nauka u Podgorici, smjer međunarodni odnosi, sa prosječnom ocjenom A. Takođe je završila master studije na istom fakultetu – smjer Odnosi sa javnošću i odbranila magistarski rad na temu „Primijenjena etika u odnosima sa javnošću u Crnoj Gori“, pod mentorstvom doc.dr. Mata Brautovića. Tokom studija dobitnik je brojnih studentskih nagrada i stipendija. Učesnik je brojnih seminara, konferencija i okruglih stolova. Govori engleski i italijanski jezik. U Institutu Alternativa je angažovana od decembra 2009. Koautor je studije "Procjena pravnog okvira i prakse u primjeni nekih kontrolnih mehanizama Skupštine Crne Gore (konsultativno saslušanje, kontrolno saslušanje i parlamentarna istraga)".

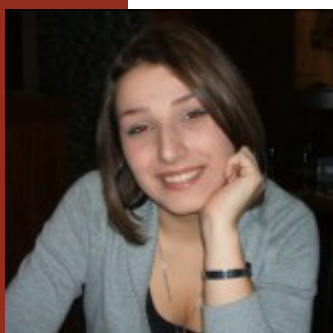
Kontakt: milica.popovic@institut-alternativa.org

Marko Sošić, saradnik na projektima

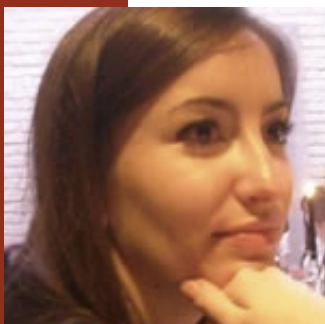
Marko Sošić (rođen 1987. u Podgorici) trenutno završava specijalističke studije na Univerzitetu Crne Gore, Fakultetu političkih nauka, odsjek Evropske studije. Završio je Školu ljudskih i manjinskih prava u organizaciji Centra za građansko obrazovanje. Učestvovao je u takmičenju Balkan Case Challenge, Model Evropskog savjeta u organizaciji WUS Austria, pobijedivši na nacionalnom nivou i uspješno učestvujući na regionalnom takmičenju u Beču. Trenutno učestvuje u Young Faces Network Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve, na osnovu njegovog eseja o ulozi Crne Gore u mirovnim misijama. Tečno govori engleski jezik, a služi se i ruskim.

Kontakt: marko@institut-alternativa.org

Milica Dragojević, saradnica na projektima

Milica Dragojević (rođena 03.12.1989. godine u Spužu) je srednju ekonomsku školu "Mirko Vešović" završila u Podgorici 2008. godine, a trenutno je studentkinja Fakulteta političkih nauka, studijskog programa Evropske studije. Saradnica je na projektima u NVO Institut Alternativa od septembra 2009. godine. Aktivno učestvuje u projektima, a koautorka je studije "Procjena pravnog okvira i prakse u primjeni nekih kontrolnih mehanizama Skupštine Crne Gore (konsultativno saslušanje, kontrolno saslušanje i parlamentarna istraga)". Govori engleski, njemački, italijanski i španski jezik.

Kontakt: milica.dragojevic@institut-alternativa.org

Dina Bajramspahić, saradnica na projektima

Dina Bajramspahić (rođena 18.06.1987. u Bijelom Polju) je trenutno na magistarskim studijama Fakulteta političkih nauka u Podgorici na smjeru evro-atlantske integracije, na kom je i diplomirala specijalističkim radom „Misije EU – akcije bezbjednosne politike“ pod mentorstvom prof. dr Tanje Mišćević. Saradnica na projektima Instituta alternativa od maja 2011. Učesnica je brojnih seminara, konferencija i okruglih stolova, među kojima su i: tri škole za međunarodnu bezbjednost, specijalistički kurs o suočavanju sa prošlošću, Ženske studije, Regionalni euro-atlantski kamp (REACT), Škola demokratije, Škola ljudskih i manjinskih prava, Program studentskog liderstva, itd. Govori engleski i ruski.

Kontakt: dina.bajramspahic@institut-alternativa.org

Posjetite našu internet prezentaciju:

www.institut-alternativa.org